

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. I. An inculpabilis ignorantia legis, ejus inobservantiam excuset a culpa?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

Jure naturali teneantur observare, quæ postulat necessitas boni communis, juxta dicta à n. 620.

ARTICULUS XII.

De causis excusantibus ab impletione legis.

666. **C**um ex variis, & sanè multiplicibus circumstantiis evenire possit, quòd lex non impleatur, puta ex ignorantia, oblivione, inadvertentia, eaque cum, vel citra culpam in nobis existente; item ex probabili opinione de non existentia legis, vel extensione ad casum præsentem in datis circumstantiis; ex periculo imminentis damni, si hìc & nunc lex observetur; ex gravi difficultate, quam affert, &c. in sequentibus breviter de his causis dicendum venit.

§. I.

An inculpabilis ignorantia legis, ejus observantiam excuset à culpa?

667. **I**gnorantia inculpabilis est, quæ illam patienti nec directè, nec indirectè per ullum culpabilem actum antecedentem est voluntaria. Hinc Doctores, si vinci non possit à patiente illam, vocant eam justam, invincibilem, probabilem. Dicitur, *invincibilis*, quia etiam adhibitâ debita diligentia, ut obtineatur notitia rei ignoratæ, vinci non potest; dicitur *justa*, & *inculpabilis*; quia datur in nobis independentè à nostra voluntate, culpabiliter illam inducente v. g. per neglectum diligentia debita pro casu, quo lex, quæ ignorari dicitur, potuisset, ac debuisset à nobis sciri. De ista quæstione in c. *Cognoscentes, de constitutionibus*, & c. *Ut animarum, eod. in 6.* dicitur, quòd *sententiis, per quorumcunque Ordinariorum statuta prolatis, ignorantes non obligentur, dummodo eorum ignorantia crassa non sit, aut supina.* Ubi, licet Pontifex loquatur ex professo de censuris per statuta promulgatis, quas vult non incurri ab ignorantibus statuta talia, nisi ignorantia sit crassa, & supina; indefinitè tamen communiter accipitur de ignorantia cujusvis legis etiam non pœnalis, ut consta-

bit ex seqq. Contingit autem fieri aliquid cum ignorantia crassa, & supina, si alicui venit in mentem rationabiliter dubitare, num opus aliquod sub Ecclesiastica censura prohibitum sit? & nullâ, vel vix ullâ inquisitione factâ, illud tamen facere aggreditur. Sic Layman in *cit. c. ut animarum*, n. 1. qui extendit etiam ad casum ignoratæ censuræ annexæ actui, per statutum prohibitum; cum dictus Canon contineat beneficium juris, quod habet amplam interpretationem; quibus positis:

668. **U**niversalis doctrina est, quòd ignorantia inculpabilis, & invincibilis operantem aliquid, materialiter malum contra legem ignoratam, *in foro conscientie excuset à culpa*, seu transgressione *formaliter imputabili ad culpam*; nam hoc requirit; quòd sit *libera transgressio legis*; quod non stat sine cognitione, atque adeò cum ignorantia legis. Certum enim est, nihil, quod non est voluntarium operanti, esse peccatum illi imputabile; hæc enim propositio (quam docuit Bajus, & ex illo Jansenius) *ad rationem, & definitionem peccati non pertinet voluntarium*, damnata est à Pio V. Greg. XIII. & Urbano VIII.; voluntarium autem stare non potest cum ignorantia; ergo nec ratio culpæ, vel peccati ad culpam imputabilis operanti. Non sufficere autem ad culpam formaliter imputabilem *quodcumque voluntarium*, sed requiri voluntarium *liberum à necessitate*, non minus certum est, ut aliàs tradidi in *tract. Theolog. de gratia*. Et ideo hæc propositio Bajana, ordine 67. (*homo damnabiliter peccat in eo, quòd necessario facit*) quem secutus est Jansenius, pariter damnata est ab Innocentio X. Hinc D. Augustinus *tract. 89.* quærens: *utrum ij, ad quos non venit Christus, nec locutus est eis, habeant excusationem de peccato suo?* respondet, *habere excusationem, non de omni peccato suo; sed de hoc peccato, quòd in Christum non crediderunt, quia sic ejus cognitionem non habuerant.*

669. **N**ot. autem, ad rationem *culpæ, formaliter imputabilis*, non sufficere, quòd opus, seu actus, quem quis facit, *in se operis*, seu actus præcisè, sit illi voluntarius; sed requiri, ei voluntariam esse *malitiam operis*, seu esse voluntarium *in esse*

esse peccati; aliàs, quoties aliquis facit opus in re malum, invincibiliter ignorans illud esse in re malum; imò, per errorem existimans, esse bonum, non excusaretur à culpa formaliter imputabili, modò illi opus tale in esse operis sit voluntarium, esto nullam omnino cogitationem, vel notitiam habeat, esse prohibitum, aut aliquà ratione malum; quod tamen est certò falsum. Hinc collig. quamlibet ignorantiam legis in foro conscientiae excusare à culpa *formali* contra legem ignoratam *secundum rationem ignorati mali*, quam aliàs contraheret *scienter contraveniens* illi legi. Nam *formalis culpa* non stat sine libera transgressione legis; at libera transgressio legis petit eam fieri cum cognitione legis, quæ non habetur, ubi adest ejus ignorantia, qualiscunque ea sit; cum importet vel privationem cognitionis de oppositione actus cum lege, vel iudicium falsum; id, quod magis explicabitur *infra, & in seqq.*

670. Dices: ignorantia crassa, & supina non excusat, à censuris per Ordinariorum statuta latis; ergo nec à culpa; cum censura supponat culpam; ant. constat ex n. 667. ubi id habetur apertè. Deinde communis doctrina est, quòd ignorantia vincibilis, & culpabilis non excuset à culpa; ergo sustineri non potest ad eò *indefinitè*, quòd quælibet ignorantia excuset à culpa contra legem ignoratam. Sed si attendantur verba illius corollarii, hæc obiectio non urget. Nam id, quod affertur in object. ex c. *cognoscentes*, & c. *Ut animarum in n. cit.* procedit solùm *in foro externo*; quia talis præsumitur non ignorasse, saltem periculum culpæ. Qui enim agit contra legem cum ignorantia crassa, & supina, temerè se committit periculo agendi contra Ecclesiasticæ censuræ prohibitionem; ita Suarez *D. 4. de Censuris, S. 9. n. 19.* Hinc talis ignorantia est virtualis contemptus legis, ut ait Layman *loc. cit.* quamvis opponatur fraudi, ac malitiæ, quæ requirit scientiam, & propositum circumveniendi, saltem virtuale, ac implicitum, ut notat cit. Layman in c. 20. *de rescriptis, n. 2.* Et ideo, si *supinè* ignorans statutum, cujus transgressio annexam habet censuram, agit contra tale statutum, esto peccaverit contra legem, vi cujus tenebatur impendere diligentiam,

ut, antequam operaretur, inquireret, num sit, vel non sit aliqua lex, vel statutum prohibens illam operationem; non tamen peccavit contra statutum prohibens actum, v. g. *alienationem* sub censura; quia ponitur, quòd in eo nulla sit ejus notitia; sine quo talis operatio, v. g. *alienatio*, nequit esse libera transgressio statuti prohibentis *alienationem* sub censura. Non ergo tollit culpam, & peccatum *negligentia*; sed tantùm culpam *malitia ignorate*.

Quod adducitur de ignorantia culpabili, à multis non bene usurpatur. Non enim semper actus materialiter malus habet *imputabiliter* malitiam oppositam virtuti, cujus finem intendit lex prohibens *realem actum*, v. g. *alienationem*; esto habeat malitiam oppositam virtuti, cujus finem intendit lex prohibens *negligentiam in inquirendo* super existentia legis prohibentis alienationem. Nam ignorantia dicitur *culpabilis* solùm ex eo, quòd quis scienter negligat habere notitiam aliqujus rei, quando potest, & tenetur eam nosse. Ignorantiæ enim vincibilis culpa, seu malitia formalis consistit in negligentia comparandi scientiam ex præcepto debitam, cum hæc haberi potuisset; ita Vasquez *1. 2. D. 118. c. 3. ad. fin.* Certum autem videtur, quòd possit quis culpabiliter esse negligens in inquirendo, *num alienatio* v. g. quam exercere parat, *prohibita sit*; quin adsit ulla notitia legis prohibentis alienationem; ergo pariter certum videretur, posse peccari contra obligationem *inquirendi existentiam legis prohibentis*, quin peccetur contra obligationem *legis prohibentis alienationem*. Plura super hoc videri possunt *in seqq.*

671.

§. II.

An ignorantia præcepti desinat esse invincibilis per habitualem, vel virtua-
lem notitiam præcepti?

Sanchez *l. 1. in Decalog. c. 16. n. 9. in* *S* fine docet; ex hoc, quòd quis habeat habitualement scientiam, seu notitiam præcepti, etiam perfectissimam, non tolli invincibilem ignorantiam præcepti; quia præceptum, *solùm habitualiter cognitum*, impotens est ad influendum, seu dirigendam voluntatem; nam *habuisse perfectissimam*

672.